

Doetinchem, 16 oktober 2024

## Rekenkamerrapport Inburgering in Doetinchem

### **Te besluiten om:**

1. De aanbevelingen uit het rekenkamerrapport vast te stellen. Deze luiden als volgt:
  - a. Formuleer als raad wanneer in de ogen van de raad de uitvoering van inburgering succesvol is. Stel daarbij als raad duidelijke ambities en concrete doelen vast. Bepaal aan de hand van deze visie op inburgering of en hoe de samenhang met andere beleidsdomeinen kan worden versterkt. De gemeente zelf, dus niet Laborijn, is aan zet om deze beleidsmatige samenhang vorm te geven en organiseren.
  - b. Geef als raad het college de opdracht om inzichtelijk te maken hoe de huidige aandachtspunten in de uitvoering gaan worden opgelost en laat het college de raad informeren over de realisatie van die oplossingen.
  - c. Spreek als raad bij de vaststelling van de visie met het college af hoe de informatievoorziening over de uitvoering van de visie eruit moet zijn. Betrek daarbij de mogelijkheid om meer inzicht te krijgen in ervaringen van statushouders om het lerend effect te versterken.
2. Vast te stellen dat het college aan de slag gaat met de door de rekenkamer gegeven aanbevelingen.

### **Context**

De rekenkamer Doetinchem (hierna 'de rekenkamer') heeft een onderzoek laten uitvoeren naar inburgering Doetinchem. Dit onderzoek is uitgevoerd door bureau TwynstraGudde.

Met dit onderzoek biedt de rekenkamer inzicht in hoe de inburgering van statushouders in de gemeente Doetinchem verloopt, welke knelpunten er zijn en wat de consequenties voor andere beleidsvelden, bijvoorbeeld wonen, zijn. Achtergrond vormde welk geschreven en ongeschreven beleid ten aanzien van de opvang en integratie van statushouders de gemeente Doetinchem heeft geformuleerd en met welke organisaties en partijen de gemeente Doetinchem samenwerkt.

De centrale vraag die de rekenkamer bij de start van dit onderzoek heeft gesteld, luidt als volgt: 'Welk beleid heeft de gemeente Doetinchem voor de opvang en de integratie van inburgeringsplichtigen en wordt dit beleid doeltreffend en doelmatig uitgevoerd?'

### **Conclusies**

De Wet inburgering is op 1 januari 2022 in werking getreden. De doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering is nog niet vast te stellen. Er zijn namelijk momenteel nog geen statushouders die het hele inburgeringstraject hebben doorlopen en deze hebben afgerond.

De uitvoering van de inburgering en de regie daarop zijn bewust belegd bij Laborijn. Dit omdat Laborijn al verantwoordelijk was voor de uitvoering van de Participatiewet voor de gemeente Doetinchem., waardoor de inburgering in nauwere samenhang met werk/participatie zou kunnen worden opgepakt. Door regelmatige afstemming met Laborijn en met de P&C cyclus van Laborijn als gemeenschappelijke regeling houdt de gemeente zicht op de uitvoering van de Wet inburgering en vult de gemeente de rol als opdrachtgever passend in.

De rekenkamer concludeert dat de opzet en organisatie van de inburgering zodanig goed zijn opgezet dat deze gaan bijdragen aan een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de inburgering.

Doetinchem, 16 oktober 2024

Verder concludeert de rekenkamer dat niet duidelijk is aangegeven wanneer de gemeente de uitvoering van de Wet inburgering als succesvol ziet. Hierdoor is het voor de raad beperkt mogelijk om zicht te houden op de uitvoering, te bepalen of deze voldoet aan wat de raad met inburgering wil bereiken en zo nodig te komen tot bijsturing.

Ook laten de eerste ervaringen met de nieuwe wet enkele knelpunten in de uitvoering zien. Zo lukt het nog beperkt om de uitvoering van de Participatiewet te integreren in de uitvoering van de Wet inburgering. Het blijkt in de praktijk lastig om een werkplek te vinden voor de statushouders, onder andere doordat werkgevers vaak nog de voorkeur geven aan inwoners die meer bekend zijn met de Nederlandse taal en cultuur. Daarnaast heeft de financiële ontzorging niet voor alle statushouders het gewenste effect.

### **Aanbevelingen**

Bovenstaande conclusies leiden tot de volgende aanbevelingen:

1. Formuleer als raad wanneer in de ogen van de raad de uitvoering van inburgering succesvol is. Stel daarbij als raad duidelijke ambities en concrete doelen vast. Bepaal aan de hand van deze visie op inburgering of en hoe de samenhang met andere beleidsdomeinen kan worden versterkt. De gemeente zelf, dus niet Laborijn, is aan zet om deze beleidsmatige samenhang vorm te geven en organiseren.
2. Geef als raad het college de opdracht om inzichtelijk te maken hoe de huidige aandachtspunten in de uitvoering gaan worden opgelost en laat het college de raad informeren over de realisatie van die oplossingen.
3. Spreek als raad bij de vaststelling van de visie met het college af hoe de informatievoorziening over de uitvoering van de visie eruit moet zijn. Betrek daarbij de mogelijkheid om meer inzicht te krijgen in ervaringen van statushouders om het lerend effect te versterken.

#### **Aanbeveling 1**

De rekenkamer adviseert u na te denken over wat je als gemeente echt wilt bereiken met de uitvoering van de Wet inburgering.

Wat wilt u bereiken met de beleidsruimte die de Wet inburgering biedt? Wanneer bent u tevreden over de uitvoering van de Wet inburgering? Wilt u dicht bij de wettelijke scope blijven of meer aansluiten op de leefwereld van de inburgeraars? Welke ambities en doelen vloeien hieruit voort en hoe geef je op basis daarvan vorm aan de beleidsmatige samenhang met andere domeinen?

#### **Aanbeveling 2**

Hierbij gaat het onder andere om de financiële ontzorging, het begeleiden van statushouders naar werk en hoe Laborijn inwoners na afronding van het inburgeringstraject kan blijven volgen. In de bestaande verhoudingen zal Laborijn uiteindelijk gaan werken aan en met oplossingen. Het is wel aan het college om deze verbeteringen op te nemen in de opdracht aan Laborijn en zich ervan te verzekeren dat de knelpunten daadwerkelijk worden opgelost. Of dat duidelijk wordt waarom deze niet opgelost kunnen worden.

#### **Aanbeveling 3**

Om structureel inzicht te krijgen in de uitvoering van het hele inburgeringstraject en de mate waarin daarmee de ambities en doelen worden gerealiseerd, is het nodig om de informatievoorziening te versterken. Probeer als raad meer zicht te krijgen op ervaringen van statushouders en kijk daarbij ook naar wat er met hen gebeurt in de jaren na de afronding van het inburgeringstraject. Met deze informatie kan de inburgering waar nodig aangepast en verbeterd worden.

Doetinchem, 16 oktober 2024

### **Bestuurlijke reactie**

In de bestuurlijke reactie geeft het college aan dat het de door de rekenkamer gedane aanbevelingen ter harte neemt en hiermee (verder) aan de slag te gaan.

Samengevat is de reactie van het college als volgt:

#### *Aanbeveling 1:*

Onlangs heeft uw raad het integraal beleidskader sociaal domein "Samen groeien, gewoon doen" vastgesteld. Hierin is de strategische koers voor het sociaal domein vastgelegd.

De uitvoeringsorganisaties en professionals in de uitvoering krijgen kaders mee, met voldoende mandaat. Om de regie te kunnen houden, blijft de gemeente nauw in verbinding met de uitvoeringpartners.

De ambities en beleidskeuzes zijn vastgelegd aan de hand van vijf bouwstenen (veerkracht, perspectief, inwoner centraal, preventie en vertrouwen) en vier sociale opgaven.

De vier sociale opgaven (1. bestaanszekerheid als basis onder een sociaal en veerkrachtig Doetinchem, 2. verstevigen sociale basis in buurten en wijken 3. kansrijk opgroeien en een leven lang leren, 4. gezond en gelukkig leven) vormen de basis voor het nieuwe beleidskader.

Daarbinnen is specifiek aandacht voor nieuwkomers.

In de door u vastgestelde nota "Beleidskader statushouders gemeente Doetinchem 2019-2022" zijn kaders gesteld. Deze kaders vormen voor Laborijn de basis bij het vormgeven van het ondersteuningsaanbod en de uitvoering van de Wet inburgering. Deze kaders zijn destijds uitgewerkt in de dienstverleningsovereenkomst met Laborijn. De ervaringen met betrekking tot inburgering neemt het college mee bij de uitwerking van het integraal beleidskader. Dit krijgt vorm via de vier uitvoeringsagenda's. Bij de uitwerking van iedere sociale opgave komen vervolgens de vijf bouwstenen terug.

#### *Aanbeveling 2:*

Het college geeft aan dat in de uitvoering zoveel mogelijk wordt voorgesorteerd en geanticipeerd op de knelpunten. Dit wordt lokaal opgepakt en soms wordt regionaal samengewerkt om tot oplossingen te komen.

In de bestuurlijke reactie gaat het college inhoudelijk in op de door de rekenkamer gesignaleerde knelpunten.

#### *Aanbeveling 3:*

Het college geeft aan dat Laborijn rapporteert via de cyclusproducten over de uitvoering, zodat uw raad de kaderstellende en controlerende rol goed kan invullen.

Het college geeft aan in de toekomst gebruik te (blijven) maken van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. In het beleidskader sociaal domein is uitdrukkelijk benoemd dat terugkijken en reflecteren waardevolle inzichten opleveren.

Het college geeft aan dat, in lijn met de aanbevelingen, is gewerkt aan een integrale visie en dat in uitvloeisel daarvan nadere concretisering van de doelen plaatsvindt. Het college werkt met een uitvoeringsagenda per opgave. Per uitvoeringsagenda wordt gewerkt met een monitoringsplan. Hierbij gaat het college (verder) met de aanbevelingen van de rekenkamer aan de slag.

### **Argumenten**

Tijdens de behandeling van dit raadsvoorstel kunt u uw mening geven over de aanbevelingen uit het rapport en de reactie van het college. U kunt via amendementen en moties de beslispunten wijzigen.

Doetinchem, 16 oktober 2024

In de bestuurlijke reactie geeft het college aan op welke wijze het invulling geeft aan de aanbevelingen van de rekenkamer.

**Financiën**

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

**Bijlagen**

1. Rekenkamerrapport *Inburgering in Doetinchem*
2. Bestuurlijke reactie

De griffier,

drs. B.P.M. Janssens

De voorzitter,

mr. M. Boumans MBA MPM

De raad van de gemeente Doetinchem;

gezien het voorstel over Rekenkamerrapport *Inburgering in Doetinchem*;

gelet op artikel 108, lid 1, juncto artikel 147, lid 2 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. De aanbevelingen uit het rekenkamerrapport vast te stellen. Deze luiden als volgt:
  - a. Formuleer als raad wanneer in de ogen van de raad de uitvoering van inburgering succesvol is. Stel daarbij als raad duidelijke ambities en concrete doelen vast. Bepaal aan de hand van deze visie op inburgering of en hoe de samenhang met andere beleidsdomeinen kan worden versterkt. De gemeente zelf, dus niet Laborijn, is aan zet om deze beleidsmatige samenhang vorm te geven en organiseren.
  - b. Geef als raad het college de opdracht om inzichtelijk te maken hoe de huidige aandachtspunten in de uitvoering gaan worden opgelost en laat het college de raad informeren over de realisatie van die oplossingen.
  - c. Spreek als raad bij de vaststelling van de visie met het college af hoe de informatievoorziening over de uitvoering van de visie eruit moet zijn. Betrek daarbij de mogelijkheid om meer inzicht te krijgen in ervaringen van statushouders om het lerend effect te versterken.
2. Vast te stellen dat het college aan de slag gaat met de door de rekenkamer gegeven aanbevelingen.

Aldus besloten in zijn vergadering van 24 oktober 2024,

, griffier

, voorzitter